

CAP

VERMELL

Nº 114

CAPDEPERA - CALA RAJADA

JUNY 1990

PRENSA
CADA

PORTALET

CRISI I CONFUSIO

Un any més, tot just començar l'estiu, surten a la llum les preocupacions pel que donarà de si la temporada turística. No és cap novetat que, aleshores, circulin rumors i controvèrsies sobres les causes d'una suposada crisi. Els sectors més directament implicats en el fenomen aporten cada un la seva particular versió: excessiva oferta hotelera, crisi estructural, crisi del producte turístic i, fins i tot, la conclusió dels qui neguen que hi hagi tal crisi i nuncien que, a finals d'any, el nombre de visitants serà més o manco semblant al de l'any passat.

No sols són diversos els plantejaments i les valoracions sobre el present i el futur de la indústria turística, sinó que inclús resulten contradictoris i confusos. Així, al mateix temps que s'argumenta sobre l'excés d'oferta de places, es publica que la Conselleria de Turisme n'ha autoritzat la construcció de setanta mil més, o que segons les dades del Registre Mercantil, el sector econòmic que ha creat més empreses durant els mesos d'hivern ha estat l'immobiliari, amb seixanta-quatre noves empreses, seguit de la construcció que n'ha creades vint-i-una i del sector turístic amb onze.

En els darrers anys s'ha intentat fer compatibles els conceptes de desenvolupament econòmic i de conservació de la naturalesa. En tal sentit, noves expressions, al menys a nivell teòric, pareixen permetre l'obertura de nous camins; actualment tenen una gran acceptació social algunes definicions com: "integrar" l'activitat humana en la natura, "planificar", "ordenar", "conservar", "equilibri ecològic", "impacte ambiental", etc. No cal ni dir que, a hores d'ara, tothom sembla conservacionista, naturalista o ecologista. Tot i això, està prevista la creació d'uns trenta camps de golf amb la seva corresponent urbanització, a indrets gairebé privilegiats on, lògicament, l'impacte és més important.

Davant contradiccions tan evidents, ningú no s'explica molt bé el què passa; el cert, però, és que, per un motiu o l'altre, la roda gira i no se sap aturar. La reflexió és difícil i prova d'això és que la mateixa Conselleria de Turisme ha vist com els decrets Cladera ja havien fracassat abans de publicar-se.

La capacitat per afrontar i superar una crisi pot reflexar perfectament la maduresa d'una col·lectivitat. Confiem doncs en la maduresa dels més directament implicats en el fenomen turístic, ara en crisi segons es diu, a fi que sàpiguen rectificar a temps. No fer-ho significaria, segurament, el suïcidi de la primera indústria de les Balears.

ESTIU Els al·lots ja han posat punt, els turistes són aquí -no tots- i la calor ens recorda diàriament que això és l'estiu. Un estiu crític, segons es diu. Ja veurem. Ara arriben les Festes del Carme, vendran després les de Sant Roc i finalment les de Sant Bartomeu, i gairebé sense adonar-nos l'estiu se'ns haurà esmicolat entre les mans. Un altre estiu...

FOTOGRAFIES Els qui teniu afició a captar el que us envolta mitjançant l'aparell fotogràfic, teniu aquest estiu dues oportunitats. Per una part l'Ajuntament convoca el V Concurs de Fotografia, per tal que pogueu demostrar les vostres habilitats. Les bases diuen, entre d'altres coses, que haureu de presentar les vostres obres entre el dia 1 i el dia 15 d'agost, que hi ha premis que van de les 10.000 a les 25.000 pessetes, que el tamany de les fotos haurà d'estar comprès entre 18x24 i 30x35 cm., i que el veredict del jurat es farà públic el dia 25 del mateix mes d'agost. Per altra part, l'Ajuntament convoca el I Marató fotogràfic. D'ell us podem avançar que tindrà lloc el dia 12 d'agost, iniciant-se a la Plaça dels Pins a partir de les 16 hores, amb premis que també aniran de les 10.000 a les 25.000 pessetes, els quals s'entregaran a la Sala Municipal d'Exposicions el dia 26 del mateix mes.

ACERES Aviat tots els carrers de Capdepera tendran les aceres corresponents, noves de trinca, boniques i confortables. Ja ens hem pronunciat altres vegades al respecte, no ens pareixen la millor solució i a d'altres pobles amb carrers estrets com a Capdepera han optat per prescindir de tals "comoditats". Amb les aceres un s'exposa a que li estampin una persiana en el nas, a més de fer els carrers pràcticament intransitables. Diuen que la premsa és el quart poder, però no és el nostre cas. No ens fan ni punyetero cas.

PIANO Joventuts Musicals sempre són notícia.

La darrera que han feta ha estat comprar un piano de coa, a fi de que per als nombrosos concerts que organitzen no hagin de seguir manllewant una peça tan delicada. Han tengut molt de coratge, perquè un piano de coa val molts de duros, i per fer-ne (de duros) han organitzat una mena de bonos que podeu adquirir a través de qualsevol membre de l'organització. Ajuda-los. S'ho mereixen.

BANDA La Banda de Música ha començat els seus concertets estiuencs de la Plaça dels Mariners. Enguany els faran en dijous, de manera que els músics no s'hagin de fotre el cap de setmana. I com que als estrangers tant els fa...

CAPELLANS Confirmat: Antoni Riutort se'n va.

Si no hi ha res de nou, el canvi de rector de Capdepera es produirà per Sant Bartomeu. Amic i col·laborador esporàdic de "Cap Vermell", durant els sis anys que ha estat entre nosaltres ha sembrat amics per tot arreu, fent compatible la seva talla intel·lectual amb les seves innegables qualitats personals. Per substituir-lo vendrà en Joan Servera, a qui coneixem i de qui no tenim cap dubte que ben aviat s'haurà guanyat l'estima de tot el poble. Des de l'estima de tots els qui feim aquesta revista, desitjam a Antoni Riutort que, vagi a on vagi, reservi un lloc en el seu cor a aquest "Cap Vermell" que sempre el tindrà en el record.

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Pep Terrassa
Llucià Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Ani Muñoz
Antoni Amorós
Gabriel Torres
Antònia Vila
Gabriel Flaquer
Antònia Garcia

BOLLETÍ DE L'OBRA
CULTURAL BALEAR

Capdepera - Cala Rajada

JUNY 1990

Via Joan Carles I, s/n
Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta
revista expressen únicament
l'opinió dels seus autors

els Reis

L'Ajuntament de Capdepera vol dur a terme la recuperació de l'obra teatral de "EL REI HERODES" i "SES ALBRICIES" publicant el seu text, amb les seves variants, els personatges que actuaren en cada ocasió i les fotos que deixaren constància d'aquests esdeveniments.

Un grapat de gent hi està fent feina. Comptam amb subvencions del CIM i del Govern Balear per a la publicació. Però ens agradaria que ELS REIS continuassin essent una obra col·lectiva. De tot el poble en general i de cada un que pogués aportar material que enriqueix aquest projecte.

Per això feim una crida a fi que els qui teniu fotografies de ELS REIS les deixeu a l'Ajuntament per tal de treure'n una còpia. Evidentment, nosaltres ens responsabilitzam de la perfecta conservació d'aquest material que ens arribi i de la ràpida devolució als seus propietaris.

Seria una llàstima que, una vegada publicat el llibre, quedassin sense publicar algunes belles il·lustracions que han marcat una part de la història de Capdepera.

Esperam rebre les fotografies que tingueu abans del 31 d'agost.

Gràcies.

JOSEP GALLEGÓ
Regidor de Cultura

DURANT EL MES DE MAIG...

Han nascut:

Maria Josep Avellaneda Carmona,
de Josep Sebastià i Mª Isabel.
Aina Maria Ares del Toro,
d'Alfons i M^a del Pilar.
Maria Esperança Albertí Llull,
de Josep i Antònia.
Yaira Marcos Lucena,
de Joan Josep i Margalida.

Han mort:

Catalina Garau Truyols
Antònia Flaquer Juan
Maria Pellicer Pascual
Elionor Sánchez Llull
Agustí Carmona Galindo
Miquel Morey Cabrer

Punyides

- Sabia que a les Coves les han fetes d'Artà per tot arreu, però que a una revista mallorquina d'economia en portada surti el nostre far i es digui que també és d'Artà... Això ja és massa desinformació, senyors!

- ¿Ha pujat qualche regidor amb el seu cotxe pel carrer de Sa Font? Ho dubt. S'ha d'esser agoserat per fer-ho. Hi ha clots que tenen un metre de diàmetre per un pam de fondària.

- Com s'ha aprofitat enguany el Patronat del Castell de tots els actes organitzats per altra gent a fi de fer-los passar com a part del seu programa d'aniversari! Com si el mèrit fos seu!

- No vull precipitar-me, però tenc por que no hàgim de parlar més d'una vegada del metge nou.

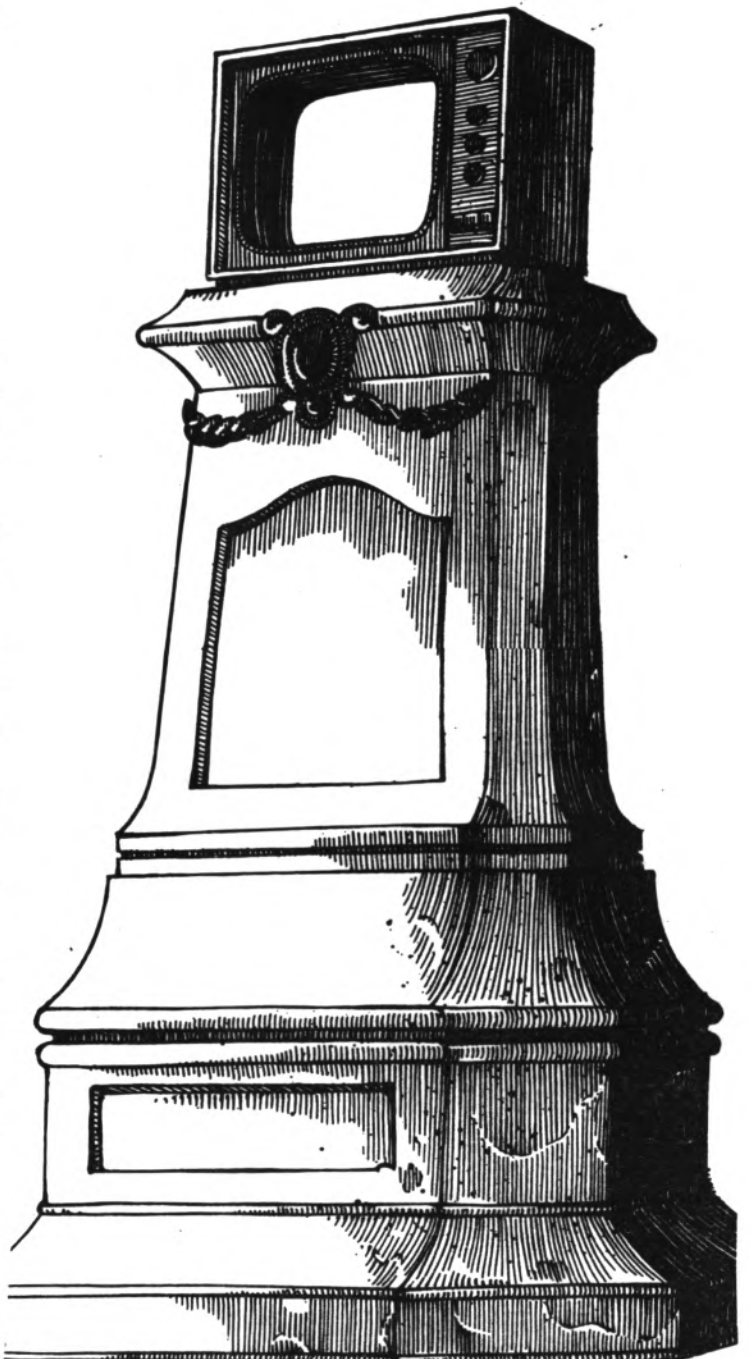
- I de les apotecaries, què me'n deis? No són un problema les apotecaries?

- Hi ha altra revista a aquest poble? Vull dir una altra revista amb periodicitat regular, que es pugui trobar puntualment en els llocs habituals de venda. N'hi ha d'altra?

- Quan una afició es converteix en una obligació, o ha de donar duros o un s'ha d'oblidar d'ella.

- I les coses no són sempre el que pareix que són.

- Les Festes del Carme ja són aquí. Us desitg que xaleu d'allò més.

LA TRIPAL

Quan aquest número de "Cap Vermell" estarà a punt de repartir-se, i més concretament dia 30 d'aquest mes de juny, "La Tripal" anirà a dinar a sa finca de So Na Moiana, d'en Damià Llíssa i nostra. I és que mos agrada tant, sa finca, que ja mos pareix nostra, inclús aquelles llimoneres ja les estimam i tot. Es dinar previst era d'arròs marinera, gelat fred de bomba i, per enllepolir-mos tenim ses ensaimades calentes d'en Colau d'es Juva, perquè ell i na Margalida i na Maria no tenen gaire feines es dissabtes i s'entretendran una mica i mos faran sa boca dolça. I tornant an es gelat, en Vicenç Garau, juntament amb en Jeroni Caragol, han quedat nombrats gelaters oficials de "La Tripal". Esperam que s'estreno de sa bomba nova es faci aquest dia perquè si no els gelarem a ells.

Es trio de cuiners, en Llabata, en Juanito Morey i en Jaume Fuster -i aprofitam ara per informar-vos que després de moltes dificultats i molts dies de tensió per ambdues parts, hem arribat a un acord i han renovat es contracte per un any més, encara que mos ha costat un ronyó, però ho hem aconseguit a base de moltes promeses, moltes, fins arribar a parèixer un jovenot un dissabte a sa dematinada defora d'una discoteca amb una famella que no va de res. Ja ho veurem, lo nostro està firmat davant un notari i ja s'espolsaran, que no és lo mateix promeses que ateses- aquest famós trio, repetesc, no sabia molt bé si s'arròs mos agradaria, ara, lo que si sabien i tienien ben clar era lo que posarien dins s'olla. Preniu nota: peix de prémer, un caixó ben ple; sípia, lo que toca i un poc més; ermitans, es justs per fer anar fort; gambes, a voler; musclos, no gaire perquè ses closques fan nosa per dins es plat; crancs, un parell de dotzenes, perquè amb lo que hem anomenat abans no paresquin lleties; molls, mig caixó per torrar i escampar popes per dins es calderó; després... Basta! Ja basta! els hi vaig dir. Que no pensau que hi heu de posar arròs? No mos conteu més coses que sa boca ja mos fa aigua. Què vos pareix aquest programa que duen armat aquests tres bergants? Que vos pensàveu que se xuclen es dits? Per aquests restaurants que fan arròs a la marinera, si no hi posassin quatre closques de musclo el podrien treure a sa taula per consomé de peix, per posar-li un nom. Jo crec que amb lo que hi volien posar aquests tipos -pensau que no mos ho han dit tot i encara hi fotran més coses- un no se pot fiar de res. Només amb lo que mos han contat, sa fàbrica de s'avecrem hi té poques feines.

Sa direcció de "La Tripal" està molt assustada i preocupada per ses conseqüències que puguin explotar d'aquí a nou mesos, d'aquest dinar. Hi podria haver una nada de "tripalets". Ja en parlarem, però mos hem d'arriscar a qualque cosa.

Supòs que vos enteméreu d'es Primer Certamen Nacional de Bandes de Música, que tengué lloc a Capdepera es dia 3 de juny. Va esser un èxit en tots es sentits: qualitat, organització, participació, gent, i fins i tot es bon temps hi volgué posar es seu granet d'arena. Això sí, hi trobarem a faltar sa presència de gent d'aquesta que per anomenar-la es necessiten moltes paraules, gent de sa Conselleria d'Educació, Cultura i Esports, per exemple la molt Honorable Sra. Consellera, o gent del Consell Insular de Mallorca, per exemple el senyor President, o es seus representants. Segurament degueren posar qualque excusa, que si tenien feines, que si tenien altres compromisos, que si els sabia molt de greu... vuits i nous i cartes que no lliguen. Lo més bo de fer, per aquesta gent, és posar mà an es calaix i amollar una mica de calderilla i, au! ja els tenim contents. Idò no, a vegades no basta, o més ben dit, quasi mai basta això. Així que jo, com a gabellí, vaig sentir una gran decepció quan vaig veure que cap d'aquestes autoritats que, a més, formen part del comité d'honor del Certamen, es va poder molestar en fer acte de presència. I així i tot, repetesc, sa festa va esser un èxit i he de donar s'enhorabona a tots es que la feren possible.

I qualcú demanarà i uns altres pensaran, i i què punyetes tenen que veure aquests quatre beneitets de "La Tripal", sa tertúlia d'es casino de Ca'n Patilla, es truc, es retruc, una amollada de coloms, una marilla o es tuti loco, unes ensaimades o un arròs marinera amb tota aquesta orenga de cultura, educació i esports? Bé, jo vos ho diré. Veure, sí que hi té que veure, i molt, perquè aquests vulgars membres de "La Tripal" i companyia no sols fan vegues, no sols s'escuren es queixals, no sols mengen, no sols saben jugar bé es truc, no sols s'omplen sa panxa, no sols fan rots, no sols emprenyen qualque vegada, no. An això ho sap fer tothom, tothom! Aquests fan això i a més qualque sacrifici p'es demés i per no res, "obra pia", com és natural amb molt de gust, per sa cultura i altres herbes, encara que siguin esports. Mirau, tenim truquers molt bons, com en Joan "Petrà", en Biel "Ros", que també saben quin arròs feim per Son Na Moiana. En Joan té una filla, na Cati, i en Biel té un fill, en Sebastià, que amb es saxofon quasi fan lo que volen, autèntiques virgueries. Segurament, aquests joves estan dins lo millor de Mallorca, i qui no ho creu que dugui es qui vulgui i el provarem, que noltros posam per ells. Que no els sentíreu an es Certamen tocant "La gazza ladra" d'en Rossini, amb sa Banda de Música de Capdepera dirigida per n'Enric Pastor? En Pastor, per cert, a part de director és compositor d'es pasdoble "GABELLINS" que quan més el senten més agrada, i que va

esser peça obligada d'es Certamen. Però tornen an es fil de s'assumepte. Tenim en Fernando Liesegang que també és un bon truquer, fa moltes de falses, però això entra dins ses regles d'es joc, i les fa ben fetes i pega qualche enganxada que s'apunta mitja cama. A ell també li agraden ses nostres vegues i no en deixa cap de dinar de "La Tripal" i no fa es sord quan hi és; menja tot lo que li toca. Crec que malalt i tot vendria perquè no el tractam gens malament. I mirau quina casualitat, en Fernando també toca a sa Banda de Música. Ell toca a sa part de baix. Ell va tocar també molts d'anys amb Sa Rondalla. I ara pas a un altre. Un membre d'es trio de cuiners de "La Tripal", en Jaume Fuster i truquer, no es deixa embrutar sa patent amb lo de sa cuina i es truc: arròs brut, arròs marinera, fer-ne un altre de lligat amb tres "reies" dins ses mans, arròs sec, arròs de la ONCE, "fideuà", retrucar, envidar, paella, fer-los tots amb tres quatres, sopes refegides, arròs de paumer. I què vos he de dir més d'aquest individu? Ell sap lo que té entre mans i quan fa ses cartes també, si te descuides un poc ja t'ha afeitat. Ell de jove, sabeu que en va fer de saboneres per ca'n Toni es barber, aquí on avui és es restaurant de Ca'n Maia. També fa escaldums, estufats i fa córrer estufats an es contrari fent es truc. I, quina casualitat! ell també toca a sa Banda, però a sa Banda de Música, i a més s'instrument que du més pell, es bombo. Quines massades li fot! Pareix que no és seu. I també canta amb sa Coral de S'Alzinar, de sa que n'és un d'es fundadors i a més sol fer de presentador si és necessari, com an es Certamen

de Bandes de Música, i per acabar és s'autor d'aquesta cançó que se titutla "Capdepera, Capdepera". En té d'altres de cançons fetes seves, però aquesta mos agrada molt. I, a més de lo que he dit, he d'afegir que el podeu trobar a moltes carreres de llarga distància que es corren a peu per tot Mallorca, i és un d'es fundadors de sa revista "Cap Vermell", i encara hi és. Quantes d'hores sense cobrar res, i llavors han de plànyer un soparet. "Perro sombrero, perro sombrero"!

Tenim també un d'es truquers vells an es casino de Ca'n Patilla. Ell hi ha fet es truc, amb casineros com l'amo en Jeroni Coves, es vell, amb en Toni Coves de casiner, amb en Jaume Llissa i na Catalina Baleguera, i encara el fa amb en Damià i en Xisco Llissa de casineros. D'aquest pas també hi jugarà quan en Pau hi faci de casiner, si això li agrada. I quina casualitat, en Sebastià Maletor bambé toca a sa Música, des d'es 17 de gener de 1946. Ell tocà es tambor, sa trompa, i ara aguanta es saxofon i fa tot lo que po i un poc més. No li demaneu miracles. Què hi farem si mos torna vell? També an es coro de S'Alzinar aguanten es papers per allà darrera. No el veuen ni el senten gaire, però hi és. Com que ell no ha jugat mai a bàsquet, ni de jove no va formar part d'es Petits Cantors de Viena, ni va fer feina per sa Scala de Milan... De fet, no va passar de ser picapedrer de poble. Ell

(Segueix)

també va esser un d'es fundadors, juntament amb en Pep Palmer, de ses seccions d'alevins i benjamins de futbol a Mallorca, i d'aquestes categories a Capdepera, i si avui sa "cantera" de l'Escolar està demostrar que és una de ses millors de Mallorca, i si una petita part d'es nostre jovent, en lloc de fumar "porros" es dedica a fer una mica d'exercici, qualque cose se li deu poder agrair a n'en Sebastià de tot això. I també el podem trobar, des de l'any 40 ençà, cada vegada que a Capdepera s'ha fet sa representació d'"El Rei Herodes", des paper de pastoret fins a n'es de director, es darrers anys, juntament amb en Mateu Xerubí. I, com no? en Sebastià també és fundador d'aquesta "Tripal" moderna, i fill de "cuerpo" de s'antiga.

Hi ha un truquer, que ara només en fa qualcun, però que durant sa seva vida n'ha fets molts de trucs, per dins Es Verger i tot, i no s'arrufava ni davant en Jeroni Maletèr ni davant en Colau Mestrès, que en aquells anys arrasaven per Ca'n Patilla. Ell és en Tomeu Carbó, que quan està de saba és ben mal d'aguantar. No sol fer punxons, però sap fer qualque falsa que et deixa espatarrat. Casualment, i aquest sí que sí, en Tomeu també és músic i pot bravejar, encara que no ho fa perquè no va amb sa seva manera d'esser, i no és que m'ho hagin contat sinó que el conec bé. De petit ja l'estirà molt sa música, jugava amb bastonets per fer de tamborer i es ses tebeos eren llibres de solfa. Hagué de sortejar molts d'obstacles, molts de bemolls i sostinguts, pujant i davallant escales tòniques naturals o accidentades, arribant a fer lo que ningú no ha fet mai per aquí fins ara, i si no apuntau: ell, a part de tocar distints instruments de diversos brocs, que ja és dir molt, és sa persona que ha ensenyat més al.lots i al.lotes d'es poble, amb molt d'aventatge; d'es seus alumnes que començaren allà an es carrer de Son Magdalè n'hi ha que s'han enfilat, i un d'ells avui és director de sa Banda Militar de Melilla; després, quan es va casar i passà a n'es carrer Fondo, amb aquelles nines que ensenyava va vormal sa rondalla "La Euterpe", que durant molts d'anys mos alegrà amb ses seves actuacions; i, com a fita més principal, en Tomeu ha estat durant uns quaranta anys es director de sa Banda de Música de Capdepera. Què me'n deis d'aquest truquer? No envida en fals no, trenta-cinc i mà, qui en dóna més.

En Jeroni Jeroniet no solament és membre fundador de "La Tripal", i no solament és fill

de "cuerpo" (no oblidem que l'amo en Jeroni Jeroniet de sa Costa de Ca'n Capet va esser un membre destacat de "La Tripal" antiga), no sols és truquer d'aquests que te'n fan córrer un fum i sap treure es suc a ses peces, si en duu, i més val jugar amb ell que no contra ell, sinó que en Jeroni, mirau també quina casualitat, sol berenar de música de bon matí, també en sol dinar i qualque vespre també en sopa. Sa seva dona, n'Elionor Gómez és professora de solfeig i piano, professora de música en es col.légi de S'Alzinar, fundadora d'es grup de ball de bot "Castell de Capdepera" i fundadora i directora de sa Coral S'Alzinar. En Jeroni i n'Elionor tenen fills que toquen bombardino, flauta i guiteria, que ballen de bot, etc. Me parei que en Jeroni, encara que no toqui a sa Música, sa Música el toca a ell.

Vos podria anomenar en Mateu Mateuet, que ha toca es cornetí i és fundador de "La Tripal"; en Joan Llabata, que juga a truc i és un d'es que mos fan espassar sa gana amb es seu art de bon cuiner, i canta molt bé amb sa Coral S'Alzinar; en Pedro de Son Jaumell, ex-membre de sa Banda de Música, membre de sa Coral, truquer destacat i fundador de "La Tripal"; en Joan Genovart, fundador de "La Tripal" i de sa Banda de Cornetes i Tambors i artista destacat a ses representacions d'"El Rei Herodes"; en Colau Maiol, en Climent Garau, en Jeroni Caragol, en Joan Castus, n'Arévalo i en Joan Trobat, i tota sa colla d'en Pedro Font, en Vicenç Garau, en Miquel Flaquer, en Miquel Moià, en Joan Alzamora, en Miquel Reixac... Amics, si no mos aturam d'anomenar traquers i gent de "La Tripal" que fan cultura, uns a sa Banda de Música, uns altres a sa Banda de Cornetes i Tambors, uns altres que mos alegren ses festes dels Reis, altres an es ball de bot, etc., aquesta revista no bastaria. Aquesta gent no només fan vegues, sinó que fan Cultura, Educació i Esports, com a sa Consellaria.

I aprofitam aquest espai per felicitar, aquest mes de juny a: Juanito Morey, Joan Llabata, Joan s'Emblanquinador, Joan Castus, Joan Genovart, Joan Pelat, Joanet Flaquer, Joan Ruís, Joan Barona, Joan Ribot, Pedro Font, Pedro de Na Velleja, Pedro Llabata, Pedro Víctor, Pedro Alzina... a tots aquests que han fet festa, "felises".

TRIPERO.

esports

Com cada mes, aquí em teniu per contar-vos, des de les pàgines de "Cap Vermell", el que ha succeït esportivament parlant, i el que s'espera que succeeixi en el futur immediat.

Ara ja fa una temporadeta que no parlava de judo. Aquest mes, però, el judo és actualitat en el nostre poble, i ho és per bé. Aquesta actualitat ve de la mà de Santi Espiritusanto, flamant sub-campió d'Espanya de la categoria Sub-15 i menys de 50 quilos.

Santi Espiritusanto, 13 anys d'edat, en fa sis d'anys que practica aquesta noble disciplina. Ara ha acabat els seus estudis amb bones notes i pensa seguir estudiant i fent compatibles els estudis amb les classes i entrenaments de judo. El podríem definir, segons ens ha contat el seu entrenador Josep Mascaró, com un judoka purament tècnic, fred i tranquil. Potser sigui excessivament confiat mentre va guanyant o empatant els seus combats, però quan el seu adversari l'avança en el marcador comença a treballar realment el seu judo, un judo agressiu i que maçola els contraris amb atacs insistents i entrades constants, essent la seva arma principal la clau anomenada O-Goschi. Fonamenta els seus triomfs en un alt nivell tècnic, assolit al llarg d'aquests sis anys de pràctica, i la seva tècnica s'imposa al judo-força.

Els triomfs més importants de Santi Espiritusanto, en la seva encara curta vida esportiva, són dos Campionats de Balears consecutius, setè en el Campionat d'Espanya de l'any passat i segon el del d'enguany. El mateix Santi ens conta el desenvolupament d'aquesta darrera competició. El primer combat fou davant un rival d'Extremadura, al que pogué marcar un Yuko i guanyant amb una tècnica de sòl per Ipon. En el segon combat s'enfrontà a un judoka de la Comunitat de Madrid, a qui pogué guanyar als punts, gràcies a un Yuko i alguns Koca marcats. En el tercer combat també se les tengué amb un madrileny, amb el qui tengué alguns problemes, ja que el seu adversari se li avançà amb un Wassari, però en Santi reaccionà i marcà un Yuko i un Ipon també amb tècnica de sòl. A la semifinal, un altre madrileny, en un combat força igualat que tengué el seu desenllaç en la decisió dels àrbitres, la qual afavorí el nostre representant ja que ell era el qui havia duit la iniciativa. Ja a la final, per variar també davant un judoka de Madrid, va ocórrer quelcom paregut a la semifinal, gran igualtat en el combat, un rival de característiques similars a les de Santi, i la decisió finals dels àrbitres favorable al madrileny que, en aquest cas, era el qui havia duit la iniciativa.

Després d'aquesta experiència, Santi Espiritusanto pensa seguir lluitant i aprenent dins l'àmbit del judo, en la confiança de deixar cada vegada més alt el pavelló de Capdepera i del Club Reshinkan. De seguir per aquestes passes, potser a Barcelona 92 encara sigui prest per veure'l representar a Espanya, però als Jocs Olímpics del 96 sí que podria haver arribat a la internacionalitat. Ni que dir que "Cap Vermell" li desitja tots els èxits del món i tota la sort que es mereix.

Passant a un altre tema, concretament al futbol-sala, he d'informar de l'excel·lent campanya que ha duit a terme l'equip Takacs, sub-campió de 1ª Nacional, i que finalment ha hagut de renunciar a la possibilitat de intentar l'ascens a Divisió d'Honor per manca de patrocinadors. Per la seva part, el Costa de Candèvera no ha pogut assolir l'ascens de 1ª Regional a 1ª Nacional, ja que perdé els dos partits de promoció amb l'Alaró-Vidal. I seguint amb aquest esport, dir que s'està disputant el II Trofeu del Carme, amb participació de vuit equips; fins ara la competició està resultant molt igualada, si bé es comença a notar una certa superioritat de l'equip favorit, és a dir Takacs, que possiblement se'n durà el trofeu a les seves vitrines, com ja va fer l'any passat.

I per aquest mes, això és tot. Fins a la pròxima.

BIEL TORRES

CONVERSES

No és la primera vegada que en Miquel Alzina "Cuní" ocupa les pàgines centrals d'aquesta revista. En Miquel és una persona molt activa i prou coneguda, és així que no cal ni presentar-lo. En aquesta ocasió volem conversar amb ell sobre el què és actualment la seva tasca professional: la neteja i recollida de fems del municipi.

El tema de la brutor i de l'eliminació de fems constitueix una preocupació primordial dins el funcionament de la societat moderna. No és cap metàfora dir que actualment es produeixen autèntiques muntanyes de fems; basta arribar fins a Son Terrassa, on hi ha l'abocador, per fer-se'n una idea. Com tampoc és cosa estranya de trobar-se fems i brutor per tot arreu: voreres de camins i carreteres, pinars i garriga, per la mar i per la costa...

Després de nou de anys de treballar i de fer front al problema de la neteja i dels fems, en Miquel ha pogut comprovar que aquest és un assumpte de difícil solució ja que és gairebé impossible guanyar la batalla a una dinàmica social capaç de crear més brutor cada dia.

COM ES PLANTEJA DES DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA EL PROBLEMA DE LA RECOLLIDA I ELIMINACIÓ DE FEMS?

- Actualment, la recollida i eliminació

de fems és responsabilitat dels ajuntaments. Sembla que el Govern Balear té previst intervenir mitjançant la construcció d'una planta de compost o d'un altre tipus, però això, en tot cas, no succeirà abans de 1996. Mentrestant, els ajuntaments organitzen el servei, ja sigui creant empreses municipals, ja sigui treguent el servei a subhasta pública, o bé mitjançant concursos on els ajuntaments trien entre les empreses que s'ofereixen per realitzar el servei. Per a aquest últim sistema es té en compte no sols la relació preu-qualitat sinó que també es segueixen criteris polítics, com ha succeït a Muro. No sempre interessa que sigui una empresa de fora poble, illenca o no, la que gestioni aquesta servei, ja que l'experiència demostra que aquestes empreses es solen despreocupar bastant de la qualitat que ofereixen i dels problemes que provoquen.

Ara fa cinc anys que l'Ajuntament de Capdepera m'adjudicà, pel sistema de concurs i per un període de vuit anys, el servei de recollida i eliminació de fems. Des de fa tres anys també me'n cuid del servei de neteja.

AMB QUINS MITJANS TÈCNICS COMPTES PER REALITZAR AQUESTES TASQUES?

- Quan fa nou anys vaig començar a realitzar la recollida de fems es va crear l'empresa "Rebalim", que actualment compta amb sis camions. Uns anys després constituïrem una altra empresa, "Ligeba", per a la neteja de contenidors i per a l'agranada de carrers, que compta amb un camió i una màquina escombradora.

EN ELS DARRERS ANYS, A L'ABOCADOR DELS FEMS S'HI HAN DUIT MOLTÍSSIMES DE CAMIONADES D'ESCOMBRARIES, FINS AL PUNT DE QUE ELS CARAMULLS DE TERRA ES VEUEN GAIREBE DE PER TOT. QUI ÉS EL PROPIETARI DELS TERRENYS I QUINA ÉS L'EXTENSIÓ DE L'ABOCADOR?

- L'Ajuntament té la propietat de l'abocador i jo me'n cuid del manteniment. Actualment, l'abocador té una extensió de sis quarterades i està en projecte l'ampliació en dues quarterades més.

AQUEST ABOCADOR, SUPOSAM QUE COM TOTS, SEMPRE HA PROVOCAT PROBLEMES: INCENDIS, FUMS, OLORS, DEGRADACIÓ DE LA ZONA, ETC. ¿ENS POTS PARLAR D'AQUESTS PROBLEMES?

- El principal problema és que tothom hi culeja i s'hi tira de tot: escombraries, xatarra, fems, matalassos, cartrons, paper, etc. Molts d'aquests materials són combustibles i n'hi ha que no els interessa que es sàpiga què hi han duit i penguin foc als materials sense preocupar-se de si és un lloc adient o no. A vegades, aquest foc cova durant molts de dies i és molt mal de controlar.

Quan me vaig fer càrrec de l'abocador, els fems es cremaven. Actualment també els cremam cada parell de dies, però després els mig cobrim d'escombraries a fi d'evitar olors, rates, etc. Els estrangers que viuen a les cases de Cutrí i de Sa Mesquida s'han queixat i denunciat que els fums i olors de l'abocador els arriben, però mentre no es cerqui una altra solució no es pot fer res més. Per altra part, quan ells compraren aquestes finques ja sabien on era l'abocador de fems.

Com deia abans, la gent s'ha acostumat a dur-hi tot allò que ha de tirar, i això no és dolent. Si hi posàvem barreres, evitariem que s'hi calàs foc descontroladament, però provocariem que tornassin tirar fems i xatarra per les finques i voreres de camins. Per tant, pensam que l'abocador ha d'estar obert, encara que això tenguí els seus perills. De moment, l'abocador és un problema sense solució immediata.

QUINA QUANTITAT DE FEMS PRODUÏM DIARIAMENT?

- Durant l'any hi ha tres períodes i tres classes distintes de fems. Hi ha els d'hivern, en què es produeixen entre 800 i 900 grams per persona i dia; els de primavera i estiu, que és quan n'hi ha més, entorn als 1.300 grams/persona/dia, que a més són un fems més greixosos.

ES PODRIA FER UN TRACTAMENT DIFERENCIAT D'AQUESTS TIPUS DE FEMS?

- El vidre i el paper, per exemple, a a Palma tenen uns llocs de recollida i donen una rendabilitat econòmica al mateix temps que permeten la seva reutilització. Aquí no hi ha ningú que ho reculli, supòs que perquè no és rendible. Hi ha també un problema de mentalitat, ja que aconseguir que la gent classifiqui els fems costa temps, medis i campanyes de sensibilització.

QUIN FUTUR PREVEUS PER A LA RECOLLIDA DE FEMS?

- És molt difícil saber-ho. Sempre circulen nous rumors. Sembla que es vol construir una planta incineradora que produiria energia elèctrica. Per altra part, la idea de fer compost per abonar el camp està mig oblidada ja que el tema és bastant complicat; resulta que amb la quantitat de fems que es produeixen a Mallorca s'hauria de cercar un sistema per exportar i col·locar aquest compost i aleshores el cost ja seria massa alt.

COM POT INFLUÏR LA POSADA EN MARXA DE LA DEPURADORA EN LA QÜESTIÓ DELS FEMS?

- Pot passar gairebé el mateix que passa amb els fems, és a dir, que hi tirin tot el que hi poden tirar i el que no convenia que hi tirassin. Sempre que es pro-

dueixen millores com aquesta s'hauria d'informar una mica a la gent dels avantatges i de les precaucions i, en definitiva, de tots els aspectes més importants.

CREUS QUE ES POT MILLORAR EL SERVEI DE RECOLLIDA DE FEMS?

- Els contenidors són el millor sistema per recollir els fems ja que resulta molt còmode per al consumidor. En el contenidor s'hi pot deixar la bossa de fems a qualsevol hora del dia, quan convengui, ara bé, els contenidors s'han de fer nets cada vuit o nou dies, sobretot a l'estiu. Actualment tenc un camió per a la neteja de contenidors i fa molta feina perquè me'l demanen de molts d'indrets de Mallorca, i és que el sistema de contenidors se va imposant per tot.

COM ESTA EL SISTEMA DE NETEJA DELS CARRERS?

- Aquest és un altre assumpte ben complicat i tan mal de solucionar com el de l'abocador. Els indrets on hi ha més brutor és allà on es venen galindaines i llepolies, ja que la majoria de venedors no s'han preocupat ni de posar una paperera en el portal, on deixar papers i bosses. Però clar, el problema va més enllà, el problema és cultural. Avui en dia els nins, molts de nins, no berenen a ca seva sinó que van a la botiga i es compren galetes, panets o llepolies, i tiren la brutor allà on es troben. Els grans fan altre tant, tiren la caps buida del tabac, buiden el cendres del cotxe on volen, etc. etc. Abans la gent tenia el costum d'agranar les cunetes i el tros de carrer de davant ca seva. Actualment la majoria de cases agrenen l'acera perquè la brutor no entri dins la casa, però són molts els qui es limiten a arronsar la brutor cap al carrer. També falten mitjans; la setmana passada l'Ajuntament col·locà nombroses papereres que fa estona tenia promeses. De cada dia és més difícil trobar gent que vulgui agranar els carrers i, per altra part, hi ha tants de cotxes aparcats que les màquines tenen problemes per arregar la brutor dels carrers.

QUINA RECOMANACIÓ FARIÉS?

- Jo vull dir que les millores que l'empresa pugui fer depenen molt de les ajudes i de la col·laboració dels veïns. Nosaltres sols no podem resoldre el problema de la brutor.

Generar brutor sembla un signe de desenvolupament econòmic, però les actituds civilitzades impliquen no ja fer net sinó deixar d'embrutar. A aquest nivell, la nostra és una societat en vies de desenvolupament, lluny encara de l'ideal que marquen els països més avançats. Aquesta, com diu en Miquel, és tasca de tots. Posam fil a l'agulla?

dossier

ELS CASAMENTS A CAPDEPERA.UNA APROXIMACIÓ CULTURALEl matrimoni catòlic

Si el matrimoni civil té una gran acceptació entre els immigrants, fonamentalment entre els estrangers, el matrimoni canònic és escollit bàsicament per la població autòctona, encara que en els darrers anys el percentatge d'aquesta acceptació ha baixat força, passant del 93'2% al 61'8% actual.

La població autòctona ha evolucionat molt ràpidament en el camp econòmic i cultural, en canvi el procés ha estat més lent en l'aspecte demogràfic. Per comprovar-ho basta comparar l'evolució del nombre de persones classificades segons l'origen en distints períodes, que s'han casat.

	<u>1978/79</u>	<u>1988/89</u>
Mallorquins	74	76
Peninsulars	30	53
Estrangers	4	25

Per tant, mentre que el nombre de mallorquins en els dos períodes és semblant, no succeeix el mateix amb els altres grups; el nombre de peninsulars gairebé es duplica i el d'estrangers es multiplica per sis. En conseqüència, cal pensar que en els propers anys aquests grups de població no autòctona augmentaran la seva influència social.

A la següent classificació es pot comparar la mateixa relació de persones casades en el període 1978-79 amb les que ho feren canònicament (segona columna).

Mallorquins	74	69	93'3%
Peninsulars	30	26	86'6%
Estrangers	4	3	75'0%

Es curiós observar com abans de 1981 a penes hi havia matrimonis civils, i fins i tot els estrangers es casaven majoritàriament pel procediment canònic. Aleshores els mallorquins no renunciaven a un casament tradicional i en tot cas eren els estrangers els qui havien de canviar, tot el contrari del que succeeix actualment.

Els canvis econòmics importants sacsen les societats i capgiren molts de comportaments. Però, com és natural, també hi ha aspectes que ofereixen una forta resistència al canvi. Em referesc als comportaments més interioritzats com són les creences, les tradicions, els símbols, els ritus familiars, etc.(1). Aquests darrers mesos hem pogut observar a través de la televisió com en els països de l'est d'Europa, després de molts d'anys de règim comunista, han rebrotat amb força uns símbols i unes creences que es consideraven superats.

La població autòctona és majoritàriament catòlica i el matrimoni, per tant, un sacrament i una tradició ben arrelada i interioritzada. La següent distribució permet comparar, per grups i en el període 1988/89 el nombre de casaments totals (primera columna) i els casaments canònics.

Mallorquins	76	47	61'9%
Peninsulars	53	22	41'5%
Estrangers	25	1	4'0%

Per tant, quasi el 62% dels mallorquins que es casen conserven, interioritzada, una mentalitat respectuosa amb la tradició i amb les creences religioses, malgrat haver rebut l'impacte del turisme i dels nous comportaments socials.

Aquesta nova distribució estadística, la darrera, es refereix als trenta-cinc matrimonis canònics celebrats en els dos darrers anys i en base a la procedència de cadascun dels consorts.

Home i dona mallorquins	17
Home mallorquí/dona peninsular	2
Home peninsular/dona mallorquina	10
Home mallorquí/dona estrangera	1
Home estranger/dona mallorquina	0
Home i dona peninsulars	5
Home peninsular/dona estrangera	0
Home estranger/dona peninsular	0
Home i dona estrangers	0

En els matrimonis canònics els emparellaments queden gairebé reduïts a tres possibilitats: entre mallorquins, entre peninsulars i entre home peninsular i dona mallorquina. El significatiu nombre d'emparellaments entre home peninsular i dona mallorquina reflecteixen una forta interiorització de les creences i dels valors tradicionals en un sector de la dona mallorquina que aconsegueix que l'home peninsular accepti casar-se canònicament. Si l'emparellament és entre home mallorquí i dona peninsular, el casament serà, en el 75% dels casos, de caire civil.

La nostra societat és plural; aleshores, no té uns models de comportament vàlids per a tothom. Sovint s'apunta a les modes, és a dir a uns comportaments que contínuament canvien i passen doncs el que interessa no és tant respondre a una situació concreta sinó la repercussió, l'impacte, la novetat que pot provocar un acte determinat. Ja no sorprèn que uns pares que s'han casat civilment després vulguin batiar els seus fills o que la cerimònia religiosa, en un casament canònic, es converteixi en un acte purament social i poc madur religiosament parlant.

La gràfica d'edats de les persones que es casaren canònicament en els períodes ja vists anteriorment, 1978/79 i 1988/89, ens permetrà fer unes comparacions i treure algunes conclusions.

Si per als matrimonis civils qualsevol edat era bona per casar-se, entre els canònics hi ha un temps fixat que va dels devuit als quaranta anys, si bé la majoria es casa entre els vint i els vint-i-cinc anys.

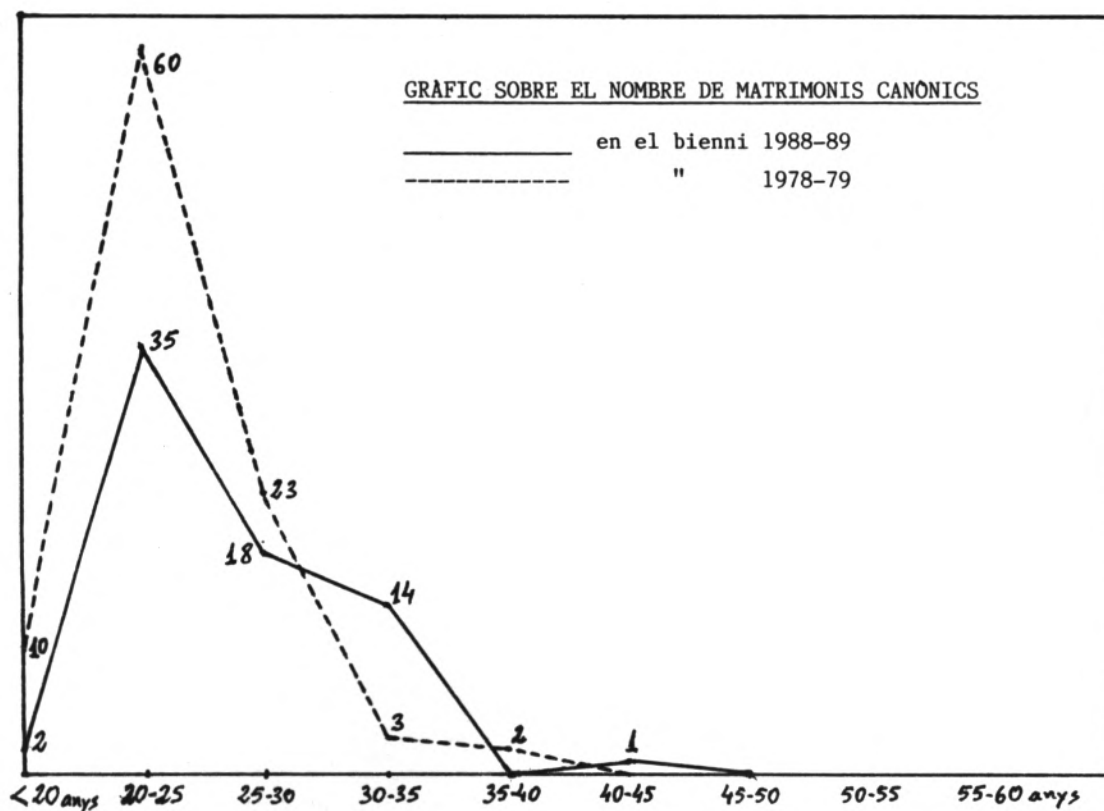
En el bienni 1978-79, el 72'4% dels ciutadans que es casaven ho feien abans dels vint-i-cinc anys; en el bienni 1988-89 aquest percentatge havia baixat al 52'8%. Això significa

que la mitja d'edat dels matrimonis ha augmentat, passant dels 23 als 25'4 anys.

Una de les característiques de la joventut actual és la pretensió d'independitzar-se econòmicament i familiarment com més prest millor, però aquesta pretensió topa amb les dificultats que existeixen a l'hora de trobar una feina més o manco ben remunerada. És molt difícil que un matrimoni jove, amb els cònjuges menors de vint-i-cinc anys, s'hagi pogut preparar i estalviar per al muntatge de la pròpia llar. En aquests casos, la col·laboració familiar es fa imprescindible.

PEP TERRASSA

- (1) El Dr. Rogelio Duocastella ha estudiat aquest fenomen psico-sociològic entre els immigrants de les comunitats de Catalunya i el País Basc, en el seu estudi "Reflexiones sociològicas sobre el mapa religioso de España". Ed. Fontanella, 1975. Pàgs. 160 i 161.
- (2) Les dades estadístiques han estat elaborades a partir de les actes matrimonials dipositades en el Jutjat Municipal.

Festes del Carme 90

P R O G R A M A

dies 5 i 6

de 16 a 18 h.: Taller de pintura i impressió, per a nins i nines. En el Moll.

dia 7

a les 19'30 h.: III MITJA MARATHON DEL CARME.

a les 22'00 h.: Festa d'entrega de premis amb actuació d'"ELS VALLDEMOSSA".

dia 8

a les 10'30 h.: Partit de futbol XARXERS - BOVERS

a les 18'00 h.: Passacarrers, amb sortida de la Plaça de l'Església, en què hi participaran la BANDA DE CORNETES I TAMBORS i la BANDA DE MÚSICA.

a les 22'00 h.: Pregó de festa a càrrec de CLIMENT GARAU ARBONA. Tot seguit, concert a càrrec de la CORAL S'ALZINAR.

dia 9

a les 22'00 h.: En el Saló Parroquial, taula rodona sobre el tema: ESTA EN CRISI EL TURISME?

dia 10

a les 19'30 i 20'30 h.: Semifinals del II TROFEU DEL CARME DE FUTBOL SALA.

dia 11

a les 22'00 h.: Serenates d'Estiu que organitzen Joventuts Musicals. En els Jardins de Ca'n March, actuació del VIC QUARTET.

dia 12

a les 18'30 i 20'00 h.: Semifinals del V TROFEU DEL CARME DE BASQUET.

a les 22'00 h.: A l'Església, gran concert del C.C. BANDA DE MÚSICA DE CAPDEPERA.

dia 13

a les 22'00 h.: Actuació del GRUP DE TEATRE DE BUNYOLA, posant en escena l'obra "TOT DEU AL CEL". Prèviament, actuació del grup d'animació "RETALLS".

dia 14

a les 11'00 h.: Jocs i cucanyes. II CONCURS DEL CARME DE MENJAR FLAM.

a les 16'30 h.: Finals del II TROFEU DEL CARME DE FUTBOL SALA.

a les 21'00 h.: Sopar dels pescadors.

a les 22'00 h.: VII BALLADA POPULAR DEL CARME, amb participació dels grups de ball de ball de bot locals i de la comarca.

dia 15

a les 10'00 h.: XII CURSA POPULAR DEL CARME, per a totes les categories.

a les 11'30 h.: V TRAVESSIA DEL MOLL NEDANT.

a les 18'00 h.: Finals del V TROFEU DEL CARME DE BASQUET.

a les 22'00 h.: Gran berbena, amb actuació de LUCIO BARBOSA i de la gran orquestra francesa OLIVET JAZZ BAND.

dia 16

- a les 8'00 h.: Els mariners comencen la festa berenant.
 - a les 19'45.: Sortida de la imatge de la Mare de Déu del Carme de l'Església.
 - a les 20'00 h.: Missa del Carme en el Moll. Enguany es celebra el 50è. aniversari de la constitució de la vicaria "in capite" de Cala Rajada.
 - a les 21'00 h.: Processó marítima.
 - a les 22'00 h.: Focs artificials.
 - a les 22'30 h.: Refresc de fi de festa, amb participació del **C.C. BANDA DE MÚSICA DE DE CAPDEPERA**.
-

Antoni, amic...

Sé, Antoni, que em renyaràs. Sé que em renyaràs com sols fer-ho tu, d'aquesta manera gairebé imperceptible, com si encara t'excusassis. Sé que em renyaràs sense ofendre'm, sense incomodar-me. I com que les teves renyades que ja conec no signifiquen mai una mortificació, em vull exposar a l'exhortació que de tu em vendrà.

Sé que em renyaràs, Antoni Riutort, perquè la teva modèstia franciscana no pot concebre que algú es pugui posar el teu nom a la boca per elogiar-te, enaltir-te, honorar-te, alabar-te o aplaudir-te. De falses modèsties un té ocasió de tastar-ne moltes cada dia, però de modèsties autèntiques de qui, com tu, no es valora a si mateix com mereix i és humil i senzill i submis i respectuós i discret, d'aquestes modèsties un se'n sent gairebé orfe en en seu tracte amb els demés. Qui és modest, com tu, no es reconeix en la justa valoració que els altres en fan d'ell. I renya qui el valora perquè es creu injustament tractat, creguent, naturalment, que la injustícia s'ha comès per excés i no per defecte.

Ja te veig, Antoni, moguent, amenaçador, el dit índex de la mà dreta, mentre em dius, els ulls baixos, que no t'havia d'haver fet una cosa d'aquestes i que ho passes molt malament quan xerren de tu encara que sigui bé i que a tu no t'agrada veure el teu nom en lletra impresa i menys per cantar les teves virtuts. Ja te veig, Antoni Riutort. "Jaume -em diràs- els amics no es fan aquestes putades". I jo riurè malèvolament, contemplant com, mal a pler, intentes esbrinar per què t'he posat en tan incòmoda situació.

Sí, Antoni, ja ho veus, sembla que s'hagin de produir situacions límit perquè diguem tot el que hauríem d'haver dit quan era hora, per molt que tu trobis que ni el fet de que te'n vagis de Capdepera justifica que algú s'atre-

veixi a dir que ets una de les millors persones que hom es pot tirar a la cara. Sí, no tornis vermell ni et giris darrera com si no anàs per tu. Ets tu aquesta persona meravellosa de qui estic parlant. I ho puc dir públicament perquè aquesta és una opinió compartida sense excepcions per tot el poble que ara vas a deixar. Així que, renya si vols renyar, però has de saber el què pensen de tu els teus amics, és a dir tothom.

Amb tot i això, Antoni Riutort, el concepte de persona extraordinària que de tu tenc assolix la seva autèntica dimensió des del complement intel·lectual que també posseeixes. A mi, i per sobre de qualsevol altra consideració, m'importa la persona, però en el teu cas també m'he aprofitat del teòleg obert i receptiu i del mestre dialogant. M'he aprofitat de qui, com tu, ha encès llums a moltes de les meves fosques i ha obert barreres a molts dels meus tancaments mentals. De la teva mà he descobert aspectes insospitats d'un cristianisme que no té perquè girar l'esquena a la raó i he trescat viaranyes que cerquen Déu sense fanatismes. Amb tu, amic Antoni, he après a no obsessionar-me amb la idea d'entendre Déu i a estimar les limitacions de la meua capacitat de raciocini.

Me renyaràs, Antoni, i jo me n'alegraré perquè, una vegada més, em demostraràs, com sempre has fet, que exercir el dur ofici de cristià és sinònim de renúncia a un mateix en favor dels demés. Tu baixaràs els ulls, com si t'excusassis, i jo riure malèvolament. I en el fons, ambdós sabrem que quelcom imperceptiblement real ens uneix: la necessitat de cercar veritats més enllà del que és tangible per a tots els mortals.

Gràcies, Antoni.

JAUME FUSTER

NORMALITZA, tu QUE POTS

Aquesta sèrie, que més que intencions didàctiques de qui no està en condicions de donar lliçons vol constituir una autoreflexió sobre la manca de normalitat en l'ús de la nostra pròpia llengua, ha rebut la primera estirada d'orelles. Amable, això sí, però estirada d'orelles al cap i a la fi. En el número anterior de "Cap Vermell", en Joan Melis Sancho feia una sèrie de comentaris precisament sobre normalització lingüística que, fora de tot dubte, constituïen una visió discrepant d'aquesta secció que jo venc firmant.

He de dir, primer de tot, que és d'agrair el to civilitzat que utilitza en Joan Melis i la correcció exquisida que, per altra part, sempre l'han caracteritzat. I això, en un debat, veim que és quelcom no sempre recordat. Molts de mitjans de comunicació ens estan acostumant a la manifestació barroera de la discrepància, quan no a l'insult sense més. Per altra part, en Joan diu que no està disposat a contestar a qui no estigui d'acord amb els seus arguments donat que té la confiança de comptar amb la comprensió d'una majoria silenciosa. Bé, això ja és més discutible i si, per una part, jo he d'acceptar que ell renunciï a tota polèmica ell ha d'admetre que les seves opinions siguin discutibles, com ho són les meves. A això ens exposam els qui opinam públicament. Quan el que fa a la majoria silenciosa, bé, això seria motiu d'un debat sociolingüístic a part que podem emprendre quan vulgui. De moment, però, em referiré exclusivament als punts més significatius dels seus comentaris apareguts a "Cap Vermell" el mes passat.

Comença, en Joan, diguent el que de bo té conèixer correctament la pròpia llengua per acabar, en el mateix paràgraf, acusant persones i institucions de voler aixecar barres lingüístiques que no faran més que aïllar-nos culturalment. I no content amb això, afegeix sense recança que s'està intentant una imposició del català amb mètodes dictatorials semblants als utilitzats en temps del General Franco per imposar l'ús obligatori del castellà. I per argumentar les seves opinions posa l'exemple de paraules que són alienes al nostre vocabulari comú, com és ara "sorra", "gos", "gual", "gat", "gavadals", etc., paraules totes elles mai no pronunciades pels nostres avis i rebesavis.

Contestació: No se pot acusar d'imposició dictatorial a qui pretén un tracte d'igualtat per a la llengua pròpia quan seria del tot normal exigir privilegis d'ús exclusiu en els territoris en què aquesta llengua es ve utilitzant, com passa a tants d'altres països. No és admissible acusar d'introduir noves paraules en el lèxic comú, tota vegada que això és un signe de cultura i de domini de l'idioma i no una altra cosa; també en el cas

del castellà estam aprenent cada dia noves expressions que els mitjans de comunicació ens venen introduint, sense que això suposi una "traïció" al castellà clàssic.

Segueix, en Joan, amb el ja clàssic argument dels sis milions de catalanoparlants enfront dels tres-cents milions de castellanoparlants. Aquest és un recurs que agrada molt d'utilitzar per part dels qui, a manca d'altres consideracions, creuen que una llengua es pot valorar de més a menys en funció del seu nombre de parlants. I diu, també, en Joan Melis, que amb una actitud clarament provocativa, en Johan Cruiff, entrenador del F.C. Barcelona, utilitza un castellà amb accent catalanitzat, cosa que constitueix una caricatura fonètica i una professió de política clarament separatista.

Contestació: Una llengua és patrimoni d'un poble, independentment del seu nombre de parlants, i és part dels senyals d'identitat d'aquell poble, en els quals res no hi tenen a dir les estadístiques. A més, ¿qui es planteja la desaparició del grec, per posar un exemple, pel simple fet que sols són deu milions els seus parlants? ¿o el suec, amb nou milions de parlants? ¿o l'eslovac, que sols compta amb cinc milions d'ànimes? ¿Creu, en Joan Melis, que una llengua és una simple qüestió de xifres? Pel que fa a Johan Cruiff, ¿què vol que li digui? El que no ha fet mai, aquest senyor, és parlar el català, cosa que hores d'ara ja hauria de fer. Si el seu accent castellà, clarament influït pel neerlandès i no pel català, no és el més correcte no és quelcom que es pugui utilitzar per denigrar una tercera llengua que no hi té res a veure amb aquest assumpte.

I en Joan encara segueix. I diu que com que per aquí vénen molts de peninsulars i molts d'estrangers, de cada vegada es parlarà més el castellà i l'alemany i l'anglès i el francès.

Contestació: Possiblement té raó. Quan dues o més llengües estan en contacte, el normal és que una d'elles reculi en favor de l'altra. Ara bé, el que no faré jo, i esper que molta d'altra gent, és contemplar impassible la desfeta de la meua llengua de tota la vida, de la llengua amb la que he après a parlar, de la llengua amb que ma mare me va ensenyar a dir tot el mateix que altres diuen amb altres llengües. I me'n surt ben bé jo per dir tot el que necessit, sense haver de manllevar paraules a aquests idiomes tan importants que parlen tanta de gent. Si la nostra llengua ha de morir ho farà lluitant. Al manco jo lluitaré per retrassar aquesta mort tot el que sigui possible.

També diu en Joan que no té sentit que el comerç i la indústria s'entossudeixin en utilitzar el català com a vehicle comercial, a no ser que la Conselleria de Cultura subvencioni cursos de la nostra llengua arreu d'Euro-pa.

Contestació: Efectivament, el comerç i la indústria, salvat d'algunes excepcions, no l'utilitzen el català. Aquí, per no utilitzar, tampoc no utilitzen el castellà. Aquí utilitzen l'alemany i prou. Però no estic segur que sigui bo això, ni sinònim de cultura. En tot cas, però, ja se n'imparteixen de cursos i seminaris de català arreu d'Europa, i no subvencionats per la Conselleria de Cultura precisament. A algunes universitats, fins i tot, hi ha càtedres de català. I és que a molts de països cults, la nostra llengua és considerada amb més respecte que no a ca nostra.

Diu en Joan que hem de ser realistes, i per lo vist el realisme passa per reconèixer la supremacia del castellà. Altra cosa és dur el rellotge aturat. Diu que hem d'esser pràctics i fins i tot hem d'admetre que els nostres majors se'n desfan millor llegint en castellà que no en català.

Contestació: Com fa el grup "Ossifar", a la meua família hi ha gent major que canta allò de: "Ten recuerdas de aquel par de quemelos, que me diste por señal de tu amor". Vertadera demostració del seu indubtable domini de la llengua d'en Cervantes.

Després de fer un repàs a qüestions de caire ecologista que no entraré a jutjar, en Joan finalment torna a assumptes lingüístics. I contraposa l'actitud d'aquelles persones

que es dediquen a fer pintades amb frases com "foraster brut" i "estrangers fora", a l'actitud del capellà que fa un esforç per expressar-se en distintes llengües a fi d'arribar a tots els feligresos que van a missa.

Contestació: És cert que n'hi ha hagudes de pintades del tipus a què es refereix en Joan, però no és menys cert que els mallorquins constituïm un dels pobles més receptius del món i gens no ens costa de baixar-nos els calçons davant els visitants, siguin qui siguin. A una reunió de deu catalanoparlants es parla el castellà sols que hi hagi un castellano-parlant. No, malgrat les excepcions que es vulguin treure a rel·luir, als mallorquins no se'ns pot acusar de manca de receptivitat. Seria injust.

Com que en Joan no va de gresca i a mi tampoc no em fa excessiva il·lusió, crec que podem deixar la cosa en aquest punt. En Joan confien en una majoria silenciosa de simpatitzants. Jo confii en una minoria escandalosa de lluitadors per la llengua. Els nostres criteris ja els em manifestat cara a cara alguna vegada i, en tot cas, sabem el respecte que ens mereixem l'un a l'altre. Sap en Joan que té les portes de "Cap Vermell" obertes a tota opinió i sap que em té a mi a la seva disposició.

JAUME FUSTER

LLOCS DE VENDA:

- Els dos estanys de Capdepera
- Llibreria L'Orient
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

CAPDEPERA - CALA RAJADA

Gavadals de tendresa

onzè

En poc temps t'havien passat massa coses que anaven capgirant l'ordre del teu riure. Tota la monotonia quotidiana s'havia alterat, havia sofert un trasbals que afectava, sobre tot, a la teva inspiració, al teu concentrament. Fins i tot les idees semblaven canviar i les teves conviccions també. Vivies en continua contradicció.

La novel·la no l'escribies ja, la vivies i prou. Com escriptor semblaves mort, almenys en estat hipnòtic, com a narcotitzat. Com a protagonista vivies la balquena d'emocions noves, primeres, descobrint cada nit nous al·licients a l'aventura.

Aquell vespre, quan sortiren del bar, el mar s'havia encalmat i el passeig Marítim romania càlid i silent. Us assegureu a la barana. Goti et convidà a *esnifar* cocaïna. Tu en principi t'hi oposares. Et semblà que aquella paraula sonava a flastomia a blasfèmia injuriosa a la dignitat de l'home.

-El perill no està en la droga, Carles, sinó en l'habitud.

Goti tenia poder de suggestió, era indubtable. T'envoltava de raons, et cobria de paraules, com una cascada.

-Deixa'l, Goti! -Teo sortí en la teva defensa.

-Les experiències dels altres no ens serveixen per res, Carles. Les úniques que compten són les pròpies. La vida és anar descobrint, per un mateix, tot el cabal de sensacions possibles. Se viu aprenent i s'aprèn vivint. en aquest joc de paraules hi ha la veritat de viure. No se pot descriure la sensació de la droga si no se l'ha sentida en la pròpia carn, si no s'ha experimentat el seu efecte. Com descriuries, per exemple, un orgasme si no l'haguessis sentit mai? I havent-ho sentit, se pot descriure? Se poden posar paraules a aquest corrent delitós que ens corre tot el cos? I el balbaceig del delit sexual com el descriuries, com a crit, gemec o bramul? O tens una paraula nova? Tu ets l'escriptor.

-Sí, jo soc l'escriptor, foti, però tu tens la facultat de posar a cada cosa la paraula justa, com si tenguessis la mida exacta de les coses. M'admira la teva saviesa. Però no ens apartem del tema. Tens habitud a la droga?

-No. Mai n'hi he tingut. Solament recorro a ella els moments de depressió. M'ajuda a encoratjar-me.

-I ara tens necessitat d'encoratjar-te?

-Sí, Carles. D'encoratjar-me i d'encoratjar-te a tu.

-Però, foti, torna'm-hi torna-hi?

-En tenc fretura de tu, Carles. Et necessit, anit, ara mateix...

Goti va mirar-te amb un esguard ple de súplica, tu, amb un somriure i un moviment de cap li digueres que no. Ella no et digué res. Obri la bossa i va treure una paperina blanca, l'obri i amb un petit tub "snifa" el contingut. Els dos, Teo i tu, ho miraven, com absents, llunyans, sense acabar d'encaixar aquella provocació. Goti treguent una nova paperina i donat-te el petit tub:

-Ara tu, Carles:

Teodor allarga una mà entre els dos, com per protegir-te d'un perill imminent.

-No ho facis, Carles.

Tu mirares als dos, desconcertat. Era imperativa l'ordre de Goti, encara que tingués la subtileza d'un prec. També la veu de Teo era taxativa i concloent. No era el teu fort ni l'enfrontament ni la submissió. La veu de la dona era suggeridora i vellutada com una llepolia. La de Teo, per primera vegada, havia estat enèrgica i ratenta, com si l'encadenament de mil provocacions n'hagués tret un fort instint de supervivència i un vague sentiment de rebel·lia. Soltadament, d'una ranxa, agafares el tub i xuclares. Amb força xuclares. Per què, Carles? Ho sabries dir, perquè?

Seguien parlant. Goti amb dolcesa, plena d'envaniment per la teva decisió. Teo emmuriat, però submís durant el teu antull. Tu...

En un principi sentires com si totes les terboleses del cervell s'abolissin, igual que quan miram un paisatge a través d'un objectiu fotogràfic, que a mida que ajustam l'enfocament s'ens presenta més nítid i perfecte, fins arribar al punt just. I de prompte, rera la cortina de boira sorgiren les visions, gairebé apocalíptiques, de l'infantesa, quan el teu rostre començava a emmarcar-se amb els trets de l'adolescència. Retrobares imatges del passat, subtiletes i pors que havies palpat. Visions infernals de crits i focatèries sorgits de vells pergamins inquisitorials. Els sermons reblerts de càstigs i penitències en que us atemoriren els frares del col·legi. Els crits estentoris dels frares missioners sobre la trona, el temps de missió, descrivint tota una caterva de flagells, de turments i calamitats sense fi que cauen sobre els homes que, desobeint les lleis de Déu, han abusat dels plaers del sexe.

Les pors, tornares a les pors, a totes les teves pors d'infant. Els efectes de la "coca" foren contraris al resultat que Goti esperava.

Allí, sobre la barana del Passeig Marítim, sota un cel color de cendra que abraçava mar i terra, et posares a resar.

... crec en un Déu, Pare tot poderós,
creador del cel i de la terra...

Tota la tirallonga d'oracions, apreses de memòria a força de clotellades, et resava com a font abundosa que dona vida al torrent.

Déu vos salve, Maria,
plena sou de gràcia...

Capolaves oracions sense parar. Com un mal actor que recita un vers que no entén, o com un infant que s'ha après de memòria una lliçó i que mai en sabia el significat.

...El Senyor és amb vós,
Beneïda sou vós entre totes...

Semblava desert el passeig, però se sentiren més de dues rialles iròniques davant tant de saltiri enrevessat. Goti, fins i tot, tengué por amb tanta devoció. Teo l'agafà del bracet, et ficà la mà dins la butxaca per agafar les claus del cotxe.

-Anem, Carles, anem cap a casa. Goti ajuda'm a portar-lo al cotxe.

Tu seguies amb la dèria dels resos, cada vegada més envitricollades:

Sancte Marie,
Sancte Dei genitrix,
Sancte Virgo Virginum...

Goti, atemorida, agafa de l'altre braç. El passeig Marítim, normalment festiu i joiós, el convertires en un Via Crucis de dolor. Cada arbre, cada parterre, cada revolt era una estació per la devoció i el penediment.

Mater Purissime,
Mater Castissime,
Mater Inviolata,
Mater amabilis,
Mater admirabilis...

T'hi entossudies en mastegar rosaris a cada parada, amb una mena d'èxtasi místic.

Virgo prudentíssima,
Virgo veneranda,
virgo predicanda...

Inflaves les síl·labes d'una lletania fèrvida que mai havies encobeït.

Les parelles, que dins la fosca donaven llonga a l'estimera, al sentir les teves lletínades et provocaren riallers amb un:

Ora pro nobis.

I tu:

Virgo potens
Ora pro nobis
Virgo clemens
Ora pro nobis
Virgo fidelis
Ora pro nobis.

Goti no sortia de l'estorament. Era insòlita la reacció que la coca et produïa, Carles. No se'n podia avenir. Ella que l'esperava encoratjar-te, acurullar-te de sensualitat, perquè li ressassis a sobre tot el teu cabal sibarític. I tota la voluptuositat eròtica del teu ésser, que ella esperava com la nit la

platja, esdevengué fèrvida vocació religiosa, bogeria de saltiris indesxifrables que no s'estroncava. Don sortia tant de misticisme enrevessat?

Teodor et comprenia o, almenys, es creia trobar explicació al teu comportament. Coneixia la teva formació religiosa i creia endevinar en la teva reacció, davant els esdeveniments dels dies passats, en que el sexe havia estat sempre present, la posta en marxa d'uns mecanismes morals de defensa per contrarestar les agressions mundanes.

Quins dois! pensares tu, Carles, dos dies després quan et contaren la feta. Foren dois? O foren realment reaccions psíquiques defensives, estimulades per la droga? Misteri.

Et ficaren al cotxe com pogueren.

-Saps conduir, Teo?

-Poc.

-Jo conduiré, idò. Tu asseu-te amb ell.

Et portaren a casa. Durant el camí, amb el balanceig del cotxe, se te passa l'enrampada miraclera i quedares adormit dins els braços de Teo. En arribar a casa ell l'agafà, com si fossis un infant i et portà al llit. Et deixà sobre el cotxe. Eres com un cos mort, l'únic senyal de vida era el teu respirar.

Goti seguia igualment de confusa i de torbada plena d'angoixa i l seva impotència per reconfortar-te l'omplia de vergonya i torbació. Et passà els dits entre els cabells, com si volgués tirar-te cap enrera tota aquella verinada d'idees tèrboles que avien envaït el teu cervell. Volia, de debò, alliberar-te d'aquella bogeria tova i piadosa. Se senti culpable.

Teo parlava per telèfon.

-Ara ve un taxi a buscar-te, Goti.

-Ah, no! Jo no vull marxar-me, soc la responsable del que pugui passar.

-No ho compliquis més, Goti. Veste'n. Jo el cuidaré.

Goti seguí protestant. No volia marxar. Necessitava veure't al despertar-te. Seria el seu consol. Però Teo fou dur, taxatiu, no se deixà convèncer per cap de les raons de Goti.

I Goti va marxar.

Tu, Carles, seguies estant als llims.

I la lluna, aleshores, era a caçar gambussins.

Imatges

168 CALA RATJADA

Hotel Castellet

Fot. L. Roisin